

Ecologische beoordeling van de geplande uitbreiding van recreatiecomplex Lutsmond

Opdrachtgever	Kontour Vastgoed B.V.
Referentie	Schut, E. 2019. Ecologische beoordeling van de geplande uitbreiding van recreatiecomplex Lutsmond. A&W-notitie 3227. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
Projectcode	3227lut
Status	Definitief
Datum	13 maart 2019
Projectleider	S. Weterings
Autorisatie	R. Strijkstra

Inhoud

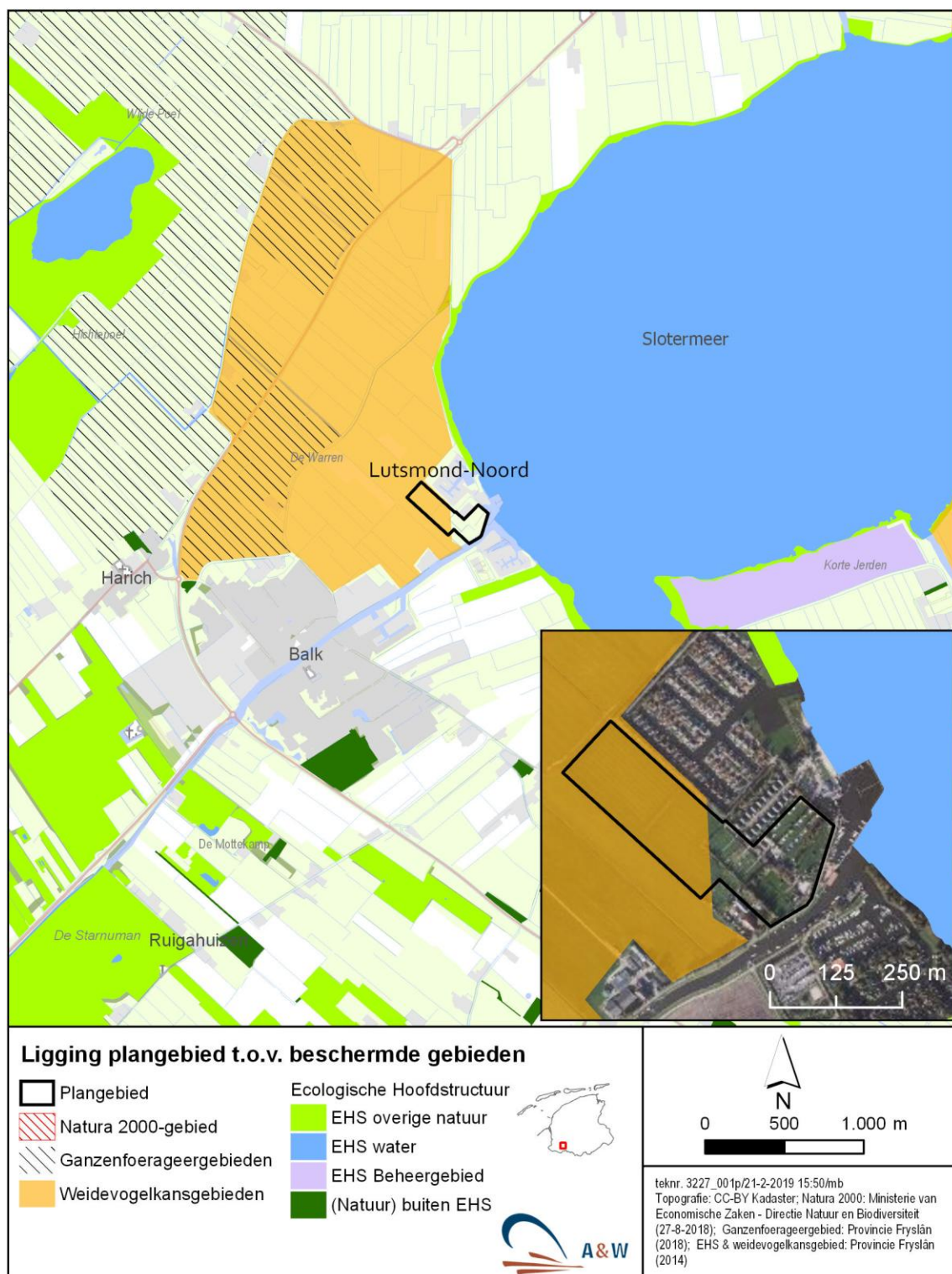
1. Inleiding
 2. Situatieschets en plannen
 3. Gebiedsbescherming en beoordeling
 4. Soortbescherming en beoordeling
 5. Conclusies
- Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

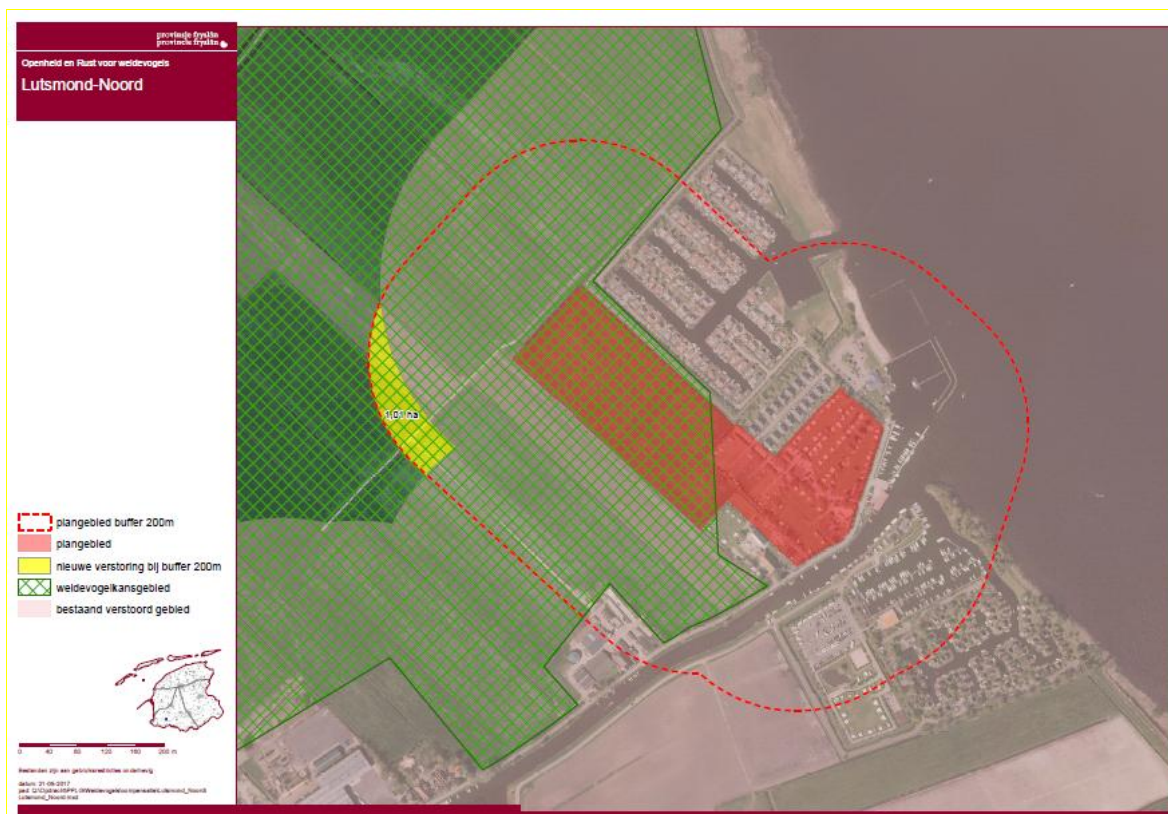
Suderwei 2
9269 TZ Feanwâlden
tel. 0511 – 474764
email: info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

Foto's 1 t/m 3: impressie van het plangebied. Boven: bebouwing die gesloopt zal worden op het campingterrein. Midden: Houtwal op het campingterrein die verwijderd zal worden. Onder: watergang langs de zuidkant van het huidige recreatiepark, waarin de Grote modderkruiper voorkomt, kijkend van oost naar west.

Figuur 1a: ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden.

Figuur 1b: ligging van het plangebied ten opzichte van het nabijgelegen Weidevogelkansgebied, inclusief de verstoringscontour (Bron: Provincie Fryslân).

1. Inleiding

Kontour Vastgoed B.V. is voornemens om recreatiecomplex Lutsmond in Balk uit te breiden. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek heeft in 2016 een ecologische beoordeling van de plannen uitgevoerd (de Vries 2016). Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht geworden. Daarnaast zijn de plannen aangepast en is de maximale geldigheidsduur van ecologisch onderzoek van circa 3 jaar bijna bereikt. Om die reden is er voor gekozen om opnieuw een ecologische quickscan uit te voeren, om te bepalen hoe de ingreep zich verhoudt tot de ecologische wet- en regelgeving. Dit betreft o.a. de Wet natuurbescherming en de regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland (In Fryslân de Ecologische Hoofdstructuur, EHS genoemd). Kontour Vastgoed B.V. heeft Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek opdracht gegeven om dit ecologisch onderzoek uit te voeren. Indien van toepassing, worden aanbevelingen gedaan voor mitigatie en eventueel aanvullend onderzoek.

In onderhavige notitie zijn de resultaten van het ecologisch onderzoek gepresenteerd. Het onderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van relevante natuurwaarden is gebaseerd op twee benaderingen. Ten eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken en websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Er is daarbij onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Daarnaast is op 21 februari 2019 een oriënterend veldbezoek uitgevoerd, waarbij is gelet op de (mogelijkheden voor de) aanwezigheid van beschermde en/of kritische soorten. Ook zijn resultaten van visonderzoek dat in 2017 werd uitgevoerd door een andere partij, samengevat in de rapportage en is de uitkomst opgenomen van voorgaand overleg met de Provincie Fryslân.

Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Situatieschets en plannen

Het recreatiecomplex Lutsmond ligt ten noorden van Balk tegen het Slotermeer, aan de monding van de Luts. Het huidige terrein bestaat uit recreatiewoningen die via het water bereikbaar zijn via een opening in de zuidoever van het Slotermeer.

In de huidige situatie bestaat het plangebied uit intensief beheerd grasland en de voormalige camping ten zuidoosten van het recreatiepark. Rondom en door het plangebied lopen enkele watergangen. Opgaande begroeiing is aanwezig aan de zuidrand van het huidige recreatiepark en op het campingterrein, waarover enkele houtwallen lopen (zie figuur 1 en foto 1).

Volgens de huidige plannen zullen maximaal 50 recreatievilla's worden gebouwd. Er zal een ontsluiting via het water worden aangelegd, die aan de noordoostkant in open verbinding staat met het Slotermeer. Over deze watergang wordt een brug aangelegd ter hoogte van de Markant. Langs de zuidrand zal het terrein worden afgeschermd van de omgeving door de aanleg van een nieuwe houtwal (zie figuur 2).

Onderdeel van de plannen is het dempen van enkele sloten en het verwijderen van begroeiing en kappen van bomen op de huidige camping.

Figuur 2: inrichtingsplan (Bron: Kontour Vastgoed B.V.)

3. Gebiedsbescherming en beoordeling

In Nederland zijn de meeste beschermde gebieden beschermd volgens de Wet natuurbescherming (Natura 2000) of regels omtrent het Natuurnetwerk Nederland (NNN)/ Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Daarnaast kunnen gebieden ook worden beschermd vanwege hun natuurwaarden via verordeningen of het bestemmingsplan.

Natura 2000-gebiedsbescherming

De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn 'Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving', en 'IJsselmeer', respectievelijk gelegen op een afstand van circa 4 km en circa 6 kilometer vanaf het plangebied. Beide gebieden zijn aangewezen ter bescherming van verschillende habitattypen, de Rivierdonderpad, de Meervleermuis, de Noordse woelmuis en voor verschillende vogelsoorten, waaronder ganzensoorten en de Smient. 'Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving' is daarnaast aangewezen voor de Kleine modderkruiper, terwijl 'IJsselmeer' daarnaast is aangewezen voor de Groenknolorchis. Er bestaat mogelijk een relevante ecologische relatie tussen de bovengenoemde Natura 2000-gebieden en het plangebied voor ganzen en Smienten en de Meervleermuis.

Ganzen en Smienten

Ganzen en Smienten overwinteren in het Natura 2000-gebied 'Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving'. Ze slapen dan op open water en foerageren op gras- en bouwland in en rond het Natura 2000-gebied. Het plangebied is niet aangewezen als ganzenfoerageergebied en zal door de aanwezigheid van verstoringbronnen ook nauwelijks worden gebruikt door ganzen en Smienten. Verder ligt het voornemen op meer dan 600 m afstand van door de Provincie Fryslân aangewezen ganzenfoerageergebied (figuur 1). Het voornemen zal daarom niet leiden tot aantasting van foerageergebied van ganzen en Smienten. Om deze reden zijn er geen negatieve effecten te verwachten op de instandhoudingsdoelen van ganzen en Smienten van de Natura 2000-gebieden 'Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving' en 'IJsselmeer'.

Meervleermuis

De Meervleermuis foerageert in de Natura 2000-gebieden en heeft verblijfplaatsen en vliegroutes daarbuiten. De Meervleermuis heeft verblijfplaatsen in bebouwing. Binnen het plangebied zijn geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Wel is het mogelijk dat er een vliegroute van de Meervleermuis loopt tussen het Slotermeer en bebouwing in de omgeving via de Luts. Door uitvoering van de plannen zal deze niet worden aangetast of verstoord, mits lichtuitstraling over de Luts wordt voorkomen. Dit wordt in meer detail beschreven in paragraaf 4.5.

Toename recreatievaart op Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving.

Het voornemen zal leiden tot een beperkte toename van het aantal vaarrecreanten in het Natura 2000-gebied 'Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving'. Met name in het voor- en najaar kan dit leiden tot een toename van de verstoring van rustende watervogels in het Natura 2000-gebied. Het betreft hier de aangewezen soorten Kuifeend en Nonnetje. Omdat het gaat om een beperkte uitbreiding van de vaarrecreatie, is ook de toename van de verstoring waarschijnlijk beperkt. Significante negatieve effecten op Kuifeend en Nonnetje worden daarom niet verwacht. Wel is er in de zin van de Wet natuurbescherming sprake van een verstoring/verslechtering. De initiatiefnemer wordt daarom geadviseerd om in overleg te treden met het bevoegd gezag (Provincie Fryslân) om het vervolgtraject te bespreken. Dit kan bestaan uit een verstoring-/verslechteringstoets en/of het aanvragen van een verklaring van geen bedenkingen.

Overige aangewezen natuurwaarden Natura 2000

Omdat de overige natuurwaarden waarvoor de nabijgelegen Natura 2000-gebieden zijn aangewezen geen ecologische relatie met het plangebied en de directe omgeving hebben, door het ontbreken van geschikt biotoop, zijn er geen overige negatieve effecten te verwachten op de Natura 2000-gebieden 'Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving', en 'IJsselmeer'.

Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied maakt geen deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur. Het nabijgelegen Slotermeer is aangewezen als 'natte' Ecologische Hoofdstructuur. Ook de oevers van het Slotermeer en een perceel ten zuiden van de Luts en het bestaande recreatiecomplex maken deel uit van de EHS. Op ca. 500 m noordelijk van het plangebied ligt een natte ecologische verbindingzone langs de Warrensterwei (zie figuur 1a).

De bescherming van de EHS is tweeledig. Het eerste uitgangspunt is dat er geen verlies van oppervlakte mag plaatsvinden. Daarnaast mogen ingrepen in de nabijheid van de EHS geen negatieve effecten veroorzaken op de wezenlijke waarden van de EHS. Deze wezenlijke waarden hebben veelal betrekking op de aanwezige natuurwaarden, maar aspecten als rust, openheid en duisternis vallen hier ook onder.

De uitbreiding van het recreatiecomplex Lutsmond vindt plaats buiten de EHS, zodat er geen sprake is van verlies van oppervlakte van de EHS. Door de uitbreiding van het complex zal het aantal vaarbewegingen op het EHS-gebied Slotermeer toenemen. In 2010 is beschreven dat de recreatiedruk op het Slotermeer al groot is en dat de toename beperkt zal zijn. Omdat het aantal beoogde recreatiewoningen volgens het huidige inrichtingsplan vergelijkbaar is, kan de argumentatie gehandhaafd blijven. Om die reden wordt ook nu geconcludeerd dat, hoewel het effect waarschijnlijk beperkt is, de initiatiefnemer wordt geadviseerd om in contact te treden met de Provincie Fryslân om laten te bepalen hoe de plannen in het onderhavig geval zich verhouden tot de provinciale regelgeving betreffende de EHS.

Ganzenfoerageergebieden en Weidevogelkansgebieden

Het plangebied is geen onderdeel van gebieden die door de provincie zijn aangewezen als Ganzenfoerageergebieden. Het dichtstbijzijnde Ganzenfoerageergebied is gelegen op meer dan 600 meter ten westen van het plangebied. Gezien de afstand tot het plangebied, is het onwaarschijnlijk dat ganzen die in dit gebied foerageren door uitvoering van de plannen worden verstoord.

Het plangebied heeft overlap met Weidevogelkansgebied (figuur 1b). Vanwege de aantasting en extra verstoring van Weidevogelkansgebied heeft de initiatiefnemer reeds overleg gevoerd met het bevoegd gezag (Provincie Fryslân). Er zal sprake zijn van een extra verstoring van 1,01 ha Weidevogelkansgebied. Om dit te compenseren zal voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan een storting worden gedaan in het Weidevogelfonds.

Stikstofdepositie

Wij achten de kans aanwezig dat door de geplande werkzaamheden drempelwaarden voor stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zullen worden overschreden. Het voorgaande is echter gebaseerd op een inschatting, er zijn geen berekeningen uitgevoerd. Indien u zekerheid wilt hebben over de mogelijke noodzaak tot het laten uitvoeren van een depositieberekening in het kader van de programmatische aanpak stikstof (PAS), kunt u daarover contact opnemen met het bevoegd gezag (provincie Fryslân).

Conclusie gebiedsbescherming

Natura 2000-gebiedsbescherming

Naar verwachting zal het voornemen leiden tot een beperkte toename van het aantal vaarrecreanten in het Natura 2000-gebied 'Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving', maar zal deze toename beperkt zijn. Om die reden worden geen significant negatieve effecten op rustende watervogels verwacht. Wel is er in de zin van de Wet natuurbescherming sprake van een verstoring/verslechtering. De initiatiefnemer wordt daarom geadviseerd om in overleg te treden met het bevoegd gezag (Provincie Fryslân) om het vervolgtraject te bespreken. Dit kan bestaan uit een verstorings-verslechteringstoets en/of het aanvragen van een verklaring van geen bedenkingen.

Op de andere beschermde natuurwaarden van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden worden geen negatieve effecten verwacht, mits het verstoren van de vliegroute van Meervleermuis door lichtuitstraling over de Luts wordt voorkomen.

Ecologische Hoofdstructuur

Door de geplande uitbreiding van recreatiecomplex Lutsmond is een toename in vaarrecreatie te verwachten binnen het EHS-gebied in het Slotermeer. Omdat het gebied reeds een hoge mate van verstoring kent, zal de toename van verstoring door de geplande uitbreiding waarschijnlijk beperkt zijn. Desondanks adviseren wij om in overleg te treden met de Provincie Fryslân over de plannen.

Weidevogelkansgebied

Door uitvoering van de plannen zal sprake zijn van een extra verstoring van 1,01 ha Weidevogelkansgebied. Om dit te compenseren zal voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan een storting worden gedaan in het Weidevogelfonds.

Stikstofdepositie

Op basis van een inschatting, achten wij de kans aanwezig dat door de geplande werkzaamheden drempelwaarden voor stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zullen worden overschreden. Indien u zekerheid wilt hebben over de mogelijke noodzaak tot het laten uitvoeren van een depositieberekening, kunt u daarover contact opnemen met het bevoegd gezag (provincie Fryslân).

4. Soortbescherming en beoordeling

Soortbescherming is in Nederland sinds 1 januari 2017 vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Aan de Wet natuurbescherming zijn drie lijsten met soorten gekoppeld. Het gaat om artikel 3.1 waar soorten van de Vogelrichtlijn onder vallen, artikel 3.5 waar soorten van de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern en bijlage I bij het Verdrag van Bonn onder vallen en artikel 3.10 voor overige soorten. Soorten uit de eerste twee artikelen zijn daarmee Europees beschermd, terwijl soorten van artikel 3.10 nationaal beschermd zijn. Provincies hebben de mogelijkheid om voor soorten uit artikel 3.10 een vrijstelling te verlenen van enkele verbodsbepalingen. De Provincie Fryslân hanteert vanaf 1 januari 2017 een dergelijke lijst met (dier)soorten die een vrijstelling genieten bij o.a. ruimtelijke ontwikkeling.

Gezien de ligging van het plangebied nabij het bestaande recreatiepark Lutsmond, zijn er beperkte mogelijkheden voor soorten die beschermd zijn volgens de Wnb. Hieronder is beschreven welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen en wat de consequenties daarvan zijn voor de beoogde ingrepen.

4.1 Algemeen

Het plangebied is gelegen in een omgeving met een relatief hoge mate van menselijke verstoring. Het grasland had voorheen een agrarische bestemming met een intensief beheersregime. Onder dergelijke omstandigheden zijn er beperkte mogelijkheden voor natuurwaarden aanwezig. Daarnaast gaat het om werkzaamheden op een kleine schaal. Het is onwaarschijnlijk dat in het plangebied wettelijk beschermde soorten uit de volgende soortgroepen voorkomen en/of worden beïnvloed door de uitvoering van het beoogde project:

- Planten
- Ongewervelde diersoorten
- Reptielen

De redenen die aan deze conclusie ten grondslag liggen, zijn één of meer van de volgende:

- Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten.
- In het plangebied is geen geschikt biotoop voor deze soorten aanwezig.
- Uitstralende effecten van de ingreep reiken niet dermate ver buiten de begrenzing van de locatie dat daardoor (mogelijk) leefgebied van deze soorten wordt beïnvloed.

De werkzaamheden veroorzaken om deze redenen geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van bovengenoemde soortgroepen.

4.2 Vissen

Het plangebied is gelegen binnen het verspreidingsgebied van de volgens artikel 3.10 Wnb beschermde Grote modderkruiper (van Delft *et al.* 2017). In 2017 is visonderzoek uitgevoerd in de watergangen binnen het plangebied. In één van de watergangen werd de Grote modderkruiper aangetroffen (zie figuur 3a; Melis 2017). Ook werd in een aantal watergangen de Kleine modderkruiper aangetroffen. De Kleine modderkruiper is onder de Wet natuurbescherming echter niet langer beschermd.

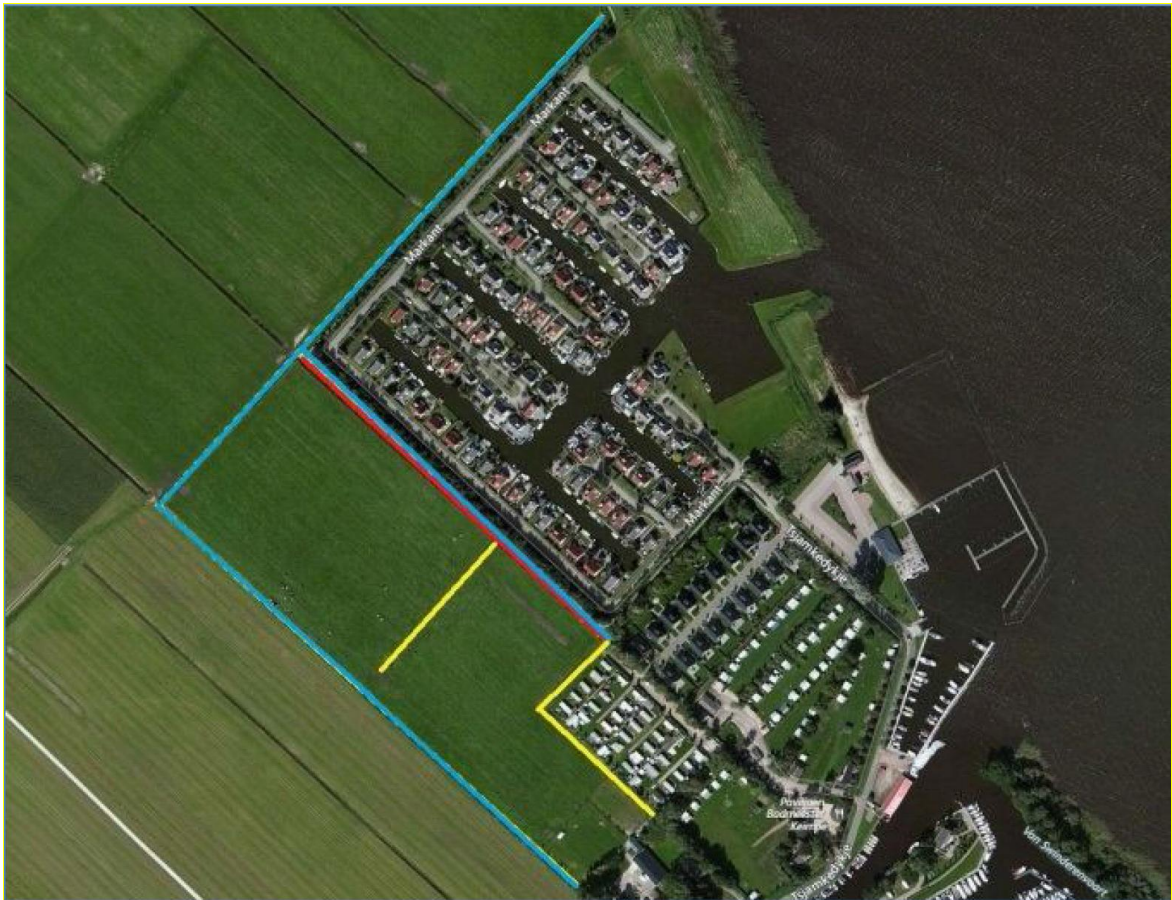
In de watergang die met rood is aangegeven (figuur 3a) zijn 15 Grote modderkruipers aangetroffen en naar verwachting zijn er nog exemplaren van de soort gemist. Daarom wordt deze watergang gezien als belangrijk onderdeel van het leefgebied van de Grote modderkruiper. In de gele watergangen is de soort niet aangetroffen.

Op basis van deze resultaten heeft Melis (2017) geconcludeerd dat de gele watergangen niet door de Grote modderkruiper gebruikt worden en dat dempen van deze watergangen geen conflict met de Wet natuurbescherming zou veroorzaken. Ten tijde van het veldbezoek dat door A&W werd uitgevoerd op 21 februari 2019 waren de gele watergangen in figuur 3a reeds (gedeeltelijk) verondiept. De gele watergang die midden over het terrein loopt is in de huidige situatie niet langer geschikt als leefgebied voor de Grote modderkruiper. De L-vormige watergang aan de oostkant in figuur 3a is in de huidige situatie wel geschikt als leefgebied voor de Grote modderkruiper. Omdat deze watergang in verbinding heeft gestaan en via een ondiep gedeelte nog in verbinding staat met de rode watergang, is de beoordeling van A&W dat deze watergang onderdeel is van het leefgebied van de Grote modderkruiper. Voor de uitvoering van de plannen zal deze voor de Grote modderkruiper geschikte watergang gedempt/vergraven worden.

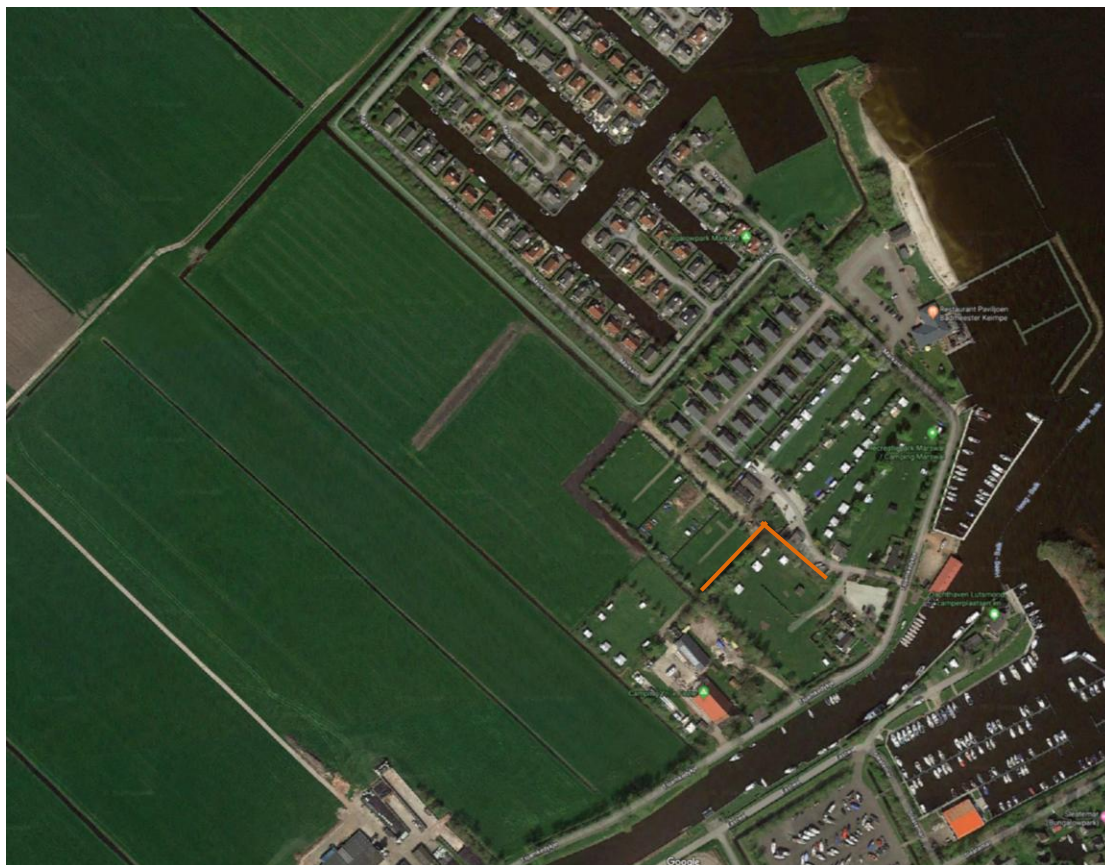
Naast de onderzochte watergangen is op het campingterrein dat onderdeel is van het huidige (aangepaste) plangebied, een andere watergang aanwezig die in principe geschikt is als leefgebied voor de Grote modderkruiper (figuur 3b). Deze is tijdens het onderzoek door Melis (2017) niet onderzocht en staat niet in open verbinding met de andere watergangen in het gebied. Ook deze watergang zal voor de uitvoering van de plannen worden aangetast. De aanwezigheid van de Grote modderkruiper in deze watergang kan niet worden uitgesloten.

Hoewel de Grote modderkruiper in de gele watergangen niet werd aangetroffen, kan niet worden uitgesloten dat deze onderdeel zijn van het leefgebied van de soort. De beoordeling van A&W is dat door het aantasten van de L-vormige gele watergang een aantasting van het leefgebied van de Grote modderkruiper plaatsvindt. Daardoor ontstaat een conflict met de Wet natuurbescherming. Voor de aantasting van een gedeelte van het leefgebied van de Grote modderkruiper dient daarom ontheffing te worden aangevraagd bij de Provincie Fryslân. Mogelijk dient de niet onderzochte watergang nog te worden onderzocht op aan- of afwezigheid van de Grote modderkruiper. Een andere mogelijkheid is om deze mee te nemen in de ontheffingsaanvraag.

Overige beschermde vissoorten worden binnen het plangebied niet verwacht.

Figuur 3a: weergave van de resultaten van het visonderzoek uit 2017 (Bron: Melis 2017). Onderzochte watergangen zijn weergegeven met een gekleurde lijn. Rood: er is Grote modderkruiper aangetroffen. Blauw: alleen de Kleine modderkruiper werd aangetroffen. Geel: overig.

Figuur 3b: locatie van de niet onderzochte watergang (oranje).

4.3 Amfibieën

Amfibieën artikel 3.5 Wnb

Van de volgens artikel 3.5 Wnb beschermde amfibieënsoorten komt in de omgeving van het plangebied alleen de Heikikker voor (NDFF, Van Delft *et al.* 2017). Deze werden waargenomen in It Swin, op circa 2 kilometer ten noordwesten van het plangebied. Binnen het plangebied is geen geschikt leefgebied aanwezig voor deze soort van schrale omstandigheden. Daarom wordt de Heikikker binnen het plangebied niet verwacht.

Amfibieën artikel 3.10 Wnb

Gezien de verspreidingsgegevens van amfibieën (NDFF, Van Delft *et al.* 2017) en de aanwezige biotopen, wordt een aantal beschermde amfibieënsoorten van artikel 3.10 Wnb verwacht. Tijdens het aanvullende visonderzoek (Melis 2017) werden de Kleine watersalamander, Meerkikker en Bastaardkikker aangetroffen. De sloten binnen het plangebied kunnen voortplantingswater voor amfibieën vormen en het grasland kan onderdeel zijn van foerageergebied. Voor bovengenoemde soorten geldt echter dat door Provinciale Staten van Fryslân een vrijstelling is verleend voor het overtreden van de verbodsbepalingen bij artikel 3.10 Wnb bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

In de Vries (2016) wordt aangegeven dat mogelijk aanvullend onderzoek nodig is naar het voorkomen van de Bastaardkikker binnen het plangebied. Sinds de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming is de Bastaardkikker echter opgenomen op de bovengenoemde vrijstellingslijst van de Provincie Fryslân.

Soorten beschermd volgens artikel 3.10 Wnb, maar niet vrijgesteld, worden binnen het plangebied niet verwacht.

Om bovenstaande redenen veroorzaken de beoogde ingrepen in het plangebied geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van amfibieën beschermd volgens 3.10 Wnb. Wel dient ten aanzien van alle amfibieënsoorten rekening te worden gehouden met de zorgplicht, door de dieren bij werkzaamheden de gelegenheid te bieden om ander leefgebied op te zoeken.

Conclusie amfibieën

De geplande werkzaamheden veroorzaken geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van amfibieën. Wel dient ten aanzien van amfibieën rekening te worden gehouden met de zorgplicht.

4.4 Vogels

Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten vallen onder artikel 3.1 Wnb. Bij werkzaamheden moet volgens de Wet natuurbescherming rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is dat verstoord kan worden. Aantasting van nesten is niet toegestaan.

Binnen het plangebied zijn mogelijkheden voor broedende vogels aanwezig. In de opgaande begroeiing kunnen algemeen voorkomende broedvogelsoorten zoals bijvoorbeeld de Merel en de Koolmees tot broeden komen. Ook in grasland kunnen nestplaatsen van vogels aanwezig zijn. Omdat het gaat om grasland met een intensief karakter is het niet optimaal geschikt voor nestplaatsen van weidevogels. Er kan echter niet volledig worden uitgesloten dat er nestplaatsen van soorten zoals de Scholekster voorkomen. Langs de oevers van sloten kunnen watervogels zoals Meerkoet en Wilde eend tot broeden komen.

Er zijn verschillende mogelijkheden om conflicten met de Wet natuurbescherming ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren is de meest

zekere optie. Een alternatief is om werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen te beginnen, zodat broedpogingen in het werkgebied achterwege blijven door de verstoring tijdens de werkzaamheden. Er dient tevens te worden voorkomen dat tijdens werkzaamheden in het broedseizoen alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden aangetast. Dit is mogelijk door geen geschikte plaatsen voor nesten te laten ontstaan, door bijvoorbeeld bouw materiaal goed af te dekken. Mochten er toch vogels tot broeden komen en door de werkzaamheden worden verstoord, dan ontstaat er een conflict met de Wet natuurbescherming en moeten de versturende werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Wet natuurbescherming, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert bijvoorbeeld jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. In augustus 2009 is onder de Flora- en faunawet een indicatieve lijst opgesteld van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen. Deze lijst is per 1 januari 2017 onveranderd overgenomen bij de Wet natuurbescherming.

Binnen het plangebied en in de directe omgeving daarvan werden geen nestplaatsen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten waargenomen. Huismus en Gierzwaluw staan op de lijst met vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen en nestelen in bebouwing. In de bebouwing die gesloopt zal worden, zijn echter geen mogelijkheden voor nestplaatsen van deze soorten aanwezig. De bungalow heeft een plat dak waaronder zich geen mogelijkheden voor nestplaatsen bevinden. De overige bebouwing heeft een dak van golfplaten, waaronder dakbeschot ontbreekt. Er is daarom geen ruimte aanwezig waarin vogels nesten kunnen bouwen.

In de opgaande begroeiing in en rondom het plangebied kunnen nestplaatsen van roofvogels zoals de Buizerd worden verwacht. Tijdens het veldbezoek werden geen nestplaatsen van roofvogels aangetroffen. In één van de bomen werd een nestplaats aangetroffen. Op basis van de vorm van het nest werd bepaald dat het hier gaat om een nest van Zwarte kraai of Ekster. Deze soorten zijn onderdeel van categorie 5 van de lijst met soorten waarvan de nestplaatsen jaarrond beschermd zijn. Dit betekent dat de nestplaatsen alleen jaarronde bescherming genieten indien daar ecologisch zwaarwegende redenen voor zijn. Er is in dit geval geen reden om de nestplaats als jaarrond beschermd te classificeren.

Op het campingterrein is een conifeer aanwezig, die in principe mogelijkheden biedt voor roestplaatsen van uilen. Er werden echter geen braakballen aangetroffen onder de conifeer en geen uilen waargenomen.

Conclusie vogels

Door uitvoering van de plannen zal geen conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan ten aanzien van vogels, mits het verstoren van broedende vogels en hun nesten wordt voorkomen. Maatregelen om aan deze voorwaarde te voldoen zijn hierboven beschreven.

4.5 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn beschermd onder artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor gelden voor deze soorten striktere beoordelingscriteria bij ontheffingsaanvragen dan bij de meeste andere beschermde zoogdiersoorten. Om deze reden worden de vleermuizen in een aparte paragraaf besproken en worden de 'overige zoogdiersoorten' in §4.6 behandeld.

Volgens verspreidingsgegevens komen verschillende vleermuissoorten voor in de omgeving van het plangebied. Deze zijn: Watervleermuis, Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis (Melis 2012). Een deel van de bovengenoemde soorten kan in potentie gebruik maken van het plangebied. Voor vleermuizen zijn drie elementen van het leefgebied te onderscheiden die van belang zijn voor de functionaliteit ervan. Deze zijn: verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden.

Verblijfplaatsen

In zowel de zomerperiode als de baltsperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders. Voor de uitvoering van de plannen zal bebouwing worden gesloopt op het terrein van de voormalige camping. Het betreft een bungalow, met houten muren en een plat dak en drie gebouwtjes met een golfplaten dak. Geen van deze gebouwen is optimaal geschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Er is geen toegang tot de spouwmuren via open stootvoegen omdat deze ontbreken. Ook is er geen overstekende dakrand. Onder het platte dak zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen te verwachten. De golfplatendaken hebben geen dakbeschot, waardoor er geen ruimte aanwezig is waarin zich verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen bevinden. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen wordt daarom onwaarschijnlijk geacht. De aanwezigheid van een enkele baltsverblijfplaats van de Gewone dwergvleermuis kan echter niet volledig worden uitgesloten. Verblijfplaatsen van andere vleermuissoorten worden niet verwacht.

Op hetzelfde terrein zal ook een gedeelte van de opgaande begroeiing worden verwijderd. In de houtwallen op het campingterrein zijn een aantal grotere bomen aanwezig die gekapt zullen worden. Daarnaast zullen in de omgeving van de te maken doorgang naar het Slotermeer bomen gekapt worden. Tijdens het veldbezoek werden geen holtes waargenomen in de te kappen bomen. Wel werd loszittend schors waargenomen. De aanwezigheid van balts-/paarverblijfplaatsen van Gewone en Ruige dwergvleermuis kan daarom niet worden uitgesloten. In geen van de bomen werden grotere holtes waargenomen. Daarom zijn er geen mogelijkheden voor winter- of kraamverblijfplaatsen of verblijfplaatsen van andere vleermuissoorten.

Indien zich in de te kappen bomen of de te slopen bebouwing verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden en deze worden aangetast, zal een conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan. Om te bepalen hoe de plannen zich verhouden tot de Wnb, is daarom onderzoek naar het al dan niet voorkomen van balts-/paarverblijfplaatsen van Gewone en Ruige dwergvleermuis noodzakelijk. Onderzoek naar balts-/paarverblijfplaatsen bestaat uit twee onderzoeksrondes uitgevoerd in de periode 15 augustus tot 1 oktober.

Foerageergebied en vliegroutes

Bij verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebied maken vleermuizen gebruik van lijnvormige landschapselementen om zich te oriënteren. Het is mogelijk dat de houtwallen die verwijderd zullen worden op het voormalige campingterrein onderdeel zijn van vliegroutes van vleermuizen die verblijfplaatsen hebben in het plangebied of het bestaande recreatiepark. Voor de uitvoering van de plannen zullen de houtwallen op het voormalige campingterrein worden verwijderd. Na uitvoering van de plannen blijft echter voldoende structuur aanwezig die vleermuizen als geleiding kunnen gebruiken om in de richting van Balk te vliegen.

Er is in het verleden vastgesteld dat er een vliegroute van vleermuizen loopt over de Luts. Deze werd gebruikt door Watervleermuis, Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (van der Heide & Biezenaar 2010). Naar verwachting is hier nog steeds een vliegroute aanwezig, omdat de Luts een verbinding vormt tussen de bebouwde kom van Balk en het Slotermeer, dat belangrijk foerageergebied vormt. Vliegroutes van vleermuizen zijn gevoelig

voor lichtverstoring. Volgens de huidige plannen zal de waterpartij die door het recreatiepark loopt niet in open verbinding staan met de Luts. Het risico op verstoring van de vliegroute door lichtuitstraling over de Luts is daarom beperkt. Lichtuitstraling over het water door aanleg van verlichting aan de oostkant van het recreatiepark dient te worden voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld door het gebruik van armaturen die lichtuitstraling richting de Luts tegengaan.

Vleermuizen foerageren boven water en langs begroeiing. Voor uitvoering van de plannen zullen de houtwallen op het voormalige campingterrein worden verwijderd. Hierdoor zal een gedeelte van het foerageergebied van vleermuizen verloren gaan. Ook boven grasland kunnen vleermuizen foerageren, maar dit grasland is slechts marginaal geschikt als foerageergebied. In de omgeving is voldoende opgaande begroeiing aanwezig die als alternatief foerageergebied van vleermuizen kan dienen, bijvoorbeeld de begroeiing langs de oevers van het Slotermeer. Door het verloren gaan van foerageergebied op het voormalige campingterrein zal de functionaliteit van eventueel in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen daarom niet worden aangetast.

Foerageergebied van vleermuizen boven de Luts zal volgens de plannen niet worden aangetast, mits lichtuitstraling over het water wordt voorkomen.

Conclusie vleermuizen

Door uitvoering van de plannen zal mogelijk een conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan ten aanzien van baltsverblijfplaatsen van Gewone en Ruige dwergvleermuizen. Om te bepalen of dit het geval is, is aanvullend onderzoek noodzakelijk. Daarnaast dient verstoring van de vliegroute en van foerageergebied boven de Luts door lichtuitstraling te worden voorkomen.

4.4 Overige zoogdiersoorten

Zoogdiersoorten artikel 3.5 Wnb (exclusief vleermuizen)

In de omgeving van het plangebied komt de volgens artikel 3.5 Wnb beschermde Otter voor. Het is mogelijk dat er Otters voorkomen in de Luts. In dat geval betreft het naar verwachting doortrekkende dieren. De Luts kent een hoge mate van menselijke verstoring, met veel waterrecreatie langs de oevers. Er zijn geen ecologische oevers aanwezig die mogelijkheden bieden voor rust- en verblijfplaatsen van de soort. Door uitvoering van de plannen zal daarom geen conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan ten aanzien van de Otter.

Overige zoogdiersoorten beschermd volgens artikel 3.5 Wnb (exclusief vleermuizen) komen in de omgeving van het plangebied niet voor en worden binnen het plangebied dan ook niet verwacht.

Zoogdiersoorten artikel 3.10 Wnb

Uit verspreidingsgegevens van zoogdieren blijkt dat in de omgeving van het plangebied een aantal meer of minder algemeen voorkomende zoogdiersoorten voorkomt die zijn beschermd volgens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het betreft soorten zoals Egel, Haas en Steenmarter (Melis 2012, NDFF). Door uitvoering van de plannen wordt mogelijk leefgebied van deze soorten (tijdelijk) aangetast. Provinciale Staten van Fryslân heeft vrijstelling van enkele verbodsbepalingen van de Wnb verleend voor deze soorten, bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Van de overige zoogdiersoorten die zijn beschermd volgens artikel 3.10 Wnb, maar niet vrijgesteld, komen in de omgeving van het plangebied alleen de Waterspitsmuis, de Boomarter en de Das voor. Binnen het plangebied is echter geen geschikt biotoop voor Das en Boomarter aanwezig. De Waterspitsmuis komt mogelijk voor langs de oevers van het Slotermeer. Op de locatie waar de doorgang wordt gemaakt om de ontsluiting via het water van de te bouwen recreatievilla's te realiseren is de oever echter beschoeid en niet geschikt als leefgebied van de Waterspitsmuis. Binnen het plangebied is één watergang aanwezig met een verruigde oever, die mogelijk geschikt

zou zijn als leefgebied van de soort. Dit betreft de L-vormige watergang aan de zuidoostkant van de camping. Deze is echter geïsoleerd gelegen van het leefgebied langs de oevers van het Slotermeer. De omgeving van de watergang kent een intensief karakter en een hoge mate van menselijke verstoring. Daarom wordt de kans dat de Waterspitsmuis voorkomt in de watergang verwaarloosbaar klein geacht.

Conclusie overige zoogdiersoorten

Om bovenstaande redenen zal door uitvoering van de geplande werkzaamheden geen conflict met de Wnb ontstaan ten aanzien van overige zoogdiersoorten.

5. Conclusies

Op basis van de voorgaande hoofdstukken kunnen voor het plangebied de onderstaande conclusies ten aanzien van de ecologische wet- en regelgeving (Wet natuurbescherming, NNN en overige gebiedsbescherming) worden getrokken:

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebiedsbescherming

Door uitvoering van de plannen worden geen significant negatieve effecten op rustende watervogels in het Natura 2000-gebied 'Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving' verwacht. Door een beperkte toename van recreatievaart in het gebied, is er in de zin van de Wet natuurbescherming wel sprake van een verstoring/verslechtering. De initiatiefnemer wordt daarom geadviseerd om over het vervolgtraject (bijv. een verstorings-/verslechteringstoets en/of het aanvragen van een verklaring van geen bedenkingen) te overleggen met het bevoegd gezag (Provincie Fryslân).

Op de andere beschermde natuurwaarden van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden worden geen negatieve effecten verwacht, mits het verstoren van de vliegroute van Meervleermuis door lichtuitstraling over de Luts wordt voorkomen.

Ecologische Hoofdstructuur

Door de geplande uitbreiding van recreatiecomplex Lutsmond is een toename in vaarrecreatie te verwachten binnen het EHS-gebied in het Slotermeer. Omdat het gebied reeds een hoge mate van verstoring kent, zal de toename van verstoring door de geplande uitbreiding waarschijnlijk beperkt zijn. Desondanks adviseren wij om in overleg te treden met de Provincie Fryslân over de plannen.

Weidevogelkansgebied

Door uitvoering van de plannen zal sprake zijn van een extra verstoring van 1,01 ha Weidevogelkansgebied. Om dit te compenseren zal voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan een storting worden gedaan in het Weidevogelfonds.

Stikstofdepositie

Op basis van een inschatting, achten wij de kans aanwezig dat door de geplande werkzaamheden drempelwaarden voor stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zullen worden overschreden. Indien u zekerheid wilt hebben over de mogelijke noodzaak tot het laten uitvoeren van een depositieberekening, kunt u daarover contact opnemen met het bevoegd gezag (provincie Fryslân).

Soortbescherming

Vleermuizen

Door uitvoering van de geplande werkzaamheden zal mogelijk een conflict ontstaan met de Wet natuurbescherming, indien op het terrein balts-/paarverblijfplaatsen van Gewone en/of Ruige dwergvleermuis aanwezig zijn en door de werkzaamheden worden verstoord of aangetast. Balts-/paarverblijfplaatsen worden verwacht in de te kappen bomen en kunnen niet volledig worden uitgesloten in de te slopen bebouwing. Om te bepalen hoe de plannen zich verhouden tot de Wnb ten aanzien van vleermuisverblijfplaatsen, dient aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd naar de aan- of afwezigheid van balts-/paarverblijfplaatsen van Gewone en Ruige dwergvleermuizen.

Over de Luts loopt een vliegroute van vleermuizen, die onder andere door Meervleermuis en Watervleermuis wordt gebruikt. Om te voorkomen dat deze door uitvoering van de plannen wordt verstoord, dient lichtuitstraling over de Luts te worden voorkomen.

Grote modderkruiper

Door uitvoering van de plannen zal een gedeelte van het leefgebied van de Grote modderkruiper worden aangetast. Voor deze aantasting dient voorafgaand aan de uitvoering van de plannen een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen bij het bevoegd gezag (Provincie Fryslân). In één van de watergangen is de aan- of afwezigheid van de Grote modderkruiper nog niet vastgesteld. Deze watergang dient te worden meegenomen in de ontheffingsaanvraag, of er dient alsnog onderzoek naar de aan- of afwezigheid van de Grote modderkruiper te worden uitgevoerd.

Overige beschermde soorten

Ten aanzien van overige soorten zal door uitvoering van de plannen geen conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan, mits het verstoren van broedende vogels en hun nesten wordt voorkomen en ten aanzien van amfibieënsoorten rekening gehouden wordt met de zorgplicht. Maatregelen om het verstoren van broedende vogels en hun nesten te voorkomen worden beschreven in paragraaf 4.4.

Literatuur

- Melis, J. 2012. Werkatlas zoogdieren provincie Fryslân. Provincie Fryslân, Leeuwarden.
- Van Delft, J., Kranenbarg, J., de Bruin, A., Frigge, P. (2016) Waarnemingenoverzicht 2015. Bijlage RAVON 63, jaargang 18 (4).
- Heide, van der Y. & P. Biezenaar, 2010. Ecologische beoordeling uitbreiding recreatiecomplex Lutsmond. A&W-rapport 1380. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Vries, E.W. de, 2016. Actualisatie van de ecologische beoordeling uitbreiding recreatiecomplex Lutsmond te Balk. A&W-notitie NWG 2695. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Melis, J., 2017. Nader onderzoek grote modderkruiper Lutsmond; aanvullend onderzoek met elektro en schepnet naar de grote modderkruiper in de watergangen bij Balk, JMe-rapport 17.023. John Melis ecologie, Jubbega.

Websites

NDFF

Synbiosis